

ความสำเร็จของการดำเนินงานข้อมูลข่าวสารของราชการ กรมวิทยาศาสตร์บริการ

สำรวล ดำแดง

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 58 ได้กำหนดว่าบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานภาครัฐต้องเปิดเผยสู่สาธารณชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 7 : หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

- (1) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน
- (2) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน
- (3) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

(4) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความเฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 9 : ภายใต้บังคับมาตรา 14 และมาตรา 15 หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้

(1) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความขัดแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

(2) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 7 (4)

(3) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

(4) คู่มือ หรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(5) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา 7 บรรดาสอง

(6) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(7) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ให้ระบุนายชื่อ รายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาได้ด้วย

(8) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 11 : ข้อมูลข่าวสารเรื่องหนึ่งเรื่องใดตามที่ประชาชนร้องขอ นอกเหนือจากที่ได้มีการจัดให้ประชาชนค้นคว้าตามมาตรา 7 มาตรา 9 และ มาตรา 26 (เอกสารประวัติศาสตร์)

สิทธิของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติไว้ 6 ประการคือ

- (1) สิทธิของประชาชนในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการ ของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ
- (2) สิทธิของประชาชนที่จะยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารเรื่องหนึ่งเรื่องใดตามที่ตนเองประสงค์จะรู้หรือเพื่อนำไปเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รู้หรือเพื่อการพิทักษ์สิทธิของตนเองหรือชุมชนหรือสังคม
- (3) สิทธิของประชาชนในการขอตรวจดูหรือขอสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนเอง
- (4) สิทธิของประชาชนที่จะได้รับความคุ้มครองมิให้มีการนำข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่หน่วยงานของรัฐเก็บรวบรวมไว้ไปใช้อย่างไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล
- (5) สิทธิของประชาชนในการ

ร้องเรียนหน่วยงานของรัฐกรณีไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 (6) สิทธิของประชาชนในการอุทธรณ์คำสั่งต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐ

การดำเนินงาน

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารข้อมูลข่าวสารของราชการ กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) ทำหน้าที่ดำเนินการควบคุมดูแลงานข้อมูลข่าวสารให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างถูกต้อง ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูง มีรองอธิบดีเป็นประธานโดยมีผู้อำนวยการของทุกหน่วยงานภายใน วศ. เป็นคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่เสนอโยกย้าย ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาประเภทข้อมูลกำหนดสถานที่ที่ควรจัดเก็บข้อมูลเพื่อบริการ พิจารณาข้อมูลข่าวสารที่ต้องนำประกาศลงราชกิจจานุเบกษาสร้างระบบการจัดเก็บ และให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ. คณะกรรมการฯ มีมติให้แบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 2 ส่วน

1. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ (ปส.) เป็นสถานที่ติดต่อและขอรับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะร่วมประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ภายใน วศ. เพื่อให้บริการ ให้คำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานราชการอื่นๆ และประสานกับหน่วยงานต่างๆ ภายใน วศ. ขอข้อมูลที่เปิดเผยได้ และรวบรวมเอกสารตามมาตรา 7 และ มาตรา 9 นำส่งให้สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศศาสตร์และเทคโนโลยี จึงเป็นหน่วยงานให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการเฉพาะเรื่องเฉพาะรายดำเนินการตามมาตรา 11 ต่อไป

2. สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศศาสตร์และเทคโนโลยี (สท.) ได้จัดสถานที่ให้ประชาชนเข้าค้นข้อมูลข่าวสารของ วศ. ตามมาตรา 7 และ มาตรา 9 โดยจัดตั้งเป็น “ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ.” ณ บริเวณชั้น 5 งานสารสนเทศไทย ของ สท.

โดยได้เริ่มดำเนินงานจัดระบบบริการข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ. ตามมาตรา 7 และ มาตรา 9 ที่ผลิต

เผยแพร่ในปี 2540 จนถึงปัจจุบัน และเปิดให้ประชาชนเข้าใช้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ. ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2544 เป็นต้นมา

ข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ. ที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดู จำแนกตามมาตรา 7 และ มาตรา 9 ได้ดังนี้

มาตรา 7 : ประกอบด้วยหนังสือราชการและเอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ ของ วศ. เกี่ยวกับ โครงสร้างหน่วยงาน อำนาจหน้าที่ สถานที่ติดต่อ รายชื่อผู้บริหาร และข้อมูลข่าวสารของราชการอื่นๆ ที่กรมวิทยาศาสตร์บริการได้จัดเอาไว้ในมาตรา 7 ได้แก่ ประกาศแต่งตั้งคณะทำงานต่างๆ วิธีการดำเนินงานแล้วเสร็จของงานการควบคุมภายใน ค่าธรรมเนียม เครื่องหมายราชการ การรับรองคุณภาพ การประหยัดพลังงาน และบริการวิเคราะห์ทดสอบ

มาตรา 9 : ประกอบด้วยหนังสือราชการและเอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ ของ วศ. เกี่ยวกับนโยบายของกรมวิทยาศาสตร์บริการและนโยบายของผู้บริหารสูงสุด แผนงานโครงการ แผนกลยุทธ์ ผลผลิตและตัวชี้วัดงบประมาณรายจ่ายประจำปี กฎบัตรการตรวจสอบภายใน คำแนะนำในการติดต่อขอรับรายงานผลการวิเคราะห์ทดสอบ ขั้นตอนการส่งตัวอย่างและรับผลวิเคราะห์ทดสอบแบบคำร้องขอให้ทดสอบวัตถุตัวอย่าง ประกวด/สอบราคาจัดซื้อจัดจ้าง ผลการประกวด/สอบราคาจัดซื้อจัดจ้าง ประมูลขาย/จ้าง รายชื่อผู้ให้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ ทะเบียนสัญญา ขออนุมัติซื้อ สัญญาซื้อขาย ยกเลิกสอบราคาซื้อ สรุปผลการดำเนินงานจัดซื้อ/จัดจ้าง การขายทอดตลาด และการประมูล

สิ่งพิมพ์เผยแพร่อื่นๆ : ได้แก่

- เอกสารวิชาการที่ขอประเมินเพื่อขอแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งของข้าราชการ วศ. (เอกสาร ว.)

- เอกสารเผยแพร่ผลการดำเนินงานของ วศ. เช่น รายงานความก้าวหน้าการถ่ายทอดเทคโนโลยี รายงานสรุปผลการดำเนินงานชุดโครงการ เอกสารแถลงข่าว ฯลฯ

- สิ่งพิมพ์เผยแพร่จากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับงานข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น คู่มือการปฏิบัติงาน ข้อมูลข่าวสารของราชการ คู่มือประชาชนและสิทธิการรับรู้

ข้อมูลข่าวสารของราชการ คำวินิจฉัย เรื่องอุทธรณ์สิทธิประชาชนในกระบวนการยุติธรรม ฯลฯ

การสืบค้นข้อมูลข่าวสารสามารถติดต่อขอรับบริการด้วยตนเองได้ที่ ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ. โดยมี บรรณารักษ์บริการช่วยค้นเรื่อง รวมทั้งมีบัญชีรายการและดรชนีข้อมูลข่าวสาร ที่สืบค้นได้ด้วยตนเองได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว นอกจากนี้ศูนย์ยังได้นำข้อมูลเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของกรมวิทยาศาสตร์บริการที่ <http://www.dss.go.th> และเว็บไซต์สำนักหอสมุดฯ ที่ <http://siweb.go.th>

สรุปผลการดำเนินงาน

ความสำเร็จของการดำเนินงานข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ. ตามตัวชี้วัด

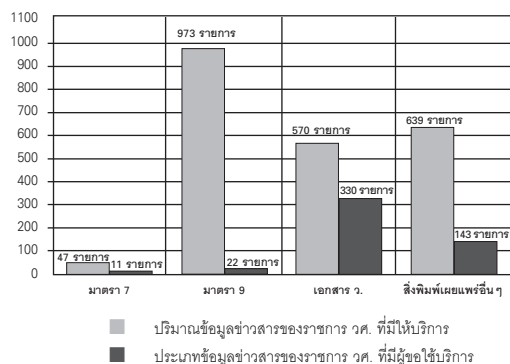
กรมวิทยาศาสตร์บริการ ดำเนินงานสำเร็จลุล่วงเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด พร้อมให้บริการประชาชนตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา และได้มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของกรมวิทยาศาสตร์บริการ ประจำปีงบประมาณ “ตามมติที่ 2 ด้านคุณภาพการให้บริการ ตัวชี้วัด 5 ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ” ตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปัจจุบัน ผลการดำเนินงานโดยสรุปได้ดังนี้ แต่งตั้งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารประจำหน่วยงาน จัดให้มีสถานที่โดยเฉพาะสำหรับประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารจัดส่งข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 ลงประกาศราชกิจจานุเบกษา จัดให้มีการพิมพ์ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลลงในราชกิจจานุเบกษาจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 และมาตรา 9 ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ณ ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ. จัดทำบัญชีรายการและดัชนีสืบค้นข้อมูลข่าวสาร จัดแสดงประกวดราคา/สอบราคา และสรุปผลจัดซื้อ/จัดจ้าง ณ ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ. และเผยแพร่สรุปผลจัดซื้อจัดจ้างประจำเดือนบนเว็บไซต์ วศ. <http://www.dss.go.th> โดยล่าสุดสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติงานข้อมูลข่าวสารของราชการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ได้จัดทำลำดับคะแนนการดำเนินงานข้อมูลข่าวสารฯ ของหน่วยงานภาครัฐ

ทั้งหมดเมื่อ ปี 2550 ที่ผ่านมา ออกเป็น 4 ระดับ คือ (ระดับ 1) คะแนนเต็ม 5 มี 24 หน่วยงาน (ระดับ 2) คะแนน 4.0-4.9 มี 84 หน่วยงาน ระดับ (3) คะแนน 3.0-3.9 มี 25 หน่วยงาน (ระดับ 4) คะแนนต่ำกว่า 2.9 มี 8 หน่วยงาน สำหรับกรมวิทยาศาสตร์บริการจัดอยู่ในระดับที่ 2 ถือเป็นลำดับที่น่าพึงพอใจ

ความสำเร็จของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ.

เอกสารที่ให้บริการในงานข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ. เป็นเอกสารจำพวกหนังสือราชการ เช่น กฎข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ ระเบียบ มติ ค.ร.ม. และเอกสารที่ใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ ซึ่งภารกิจ วศ. มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ภาคเอกชน จึงมีผู้มาขอตรวจดูหรือเข้าดูข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ ในจำนวนไม่มากซึ่งสำนักหอสมุดฯ ได้ทำการประชาสัมพันธ์ครบถ้วน ตามกระบวนการที่กำหนดในตัวชี้วัด 5 และเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์อื่นๆ เช่น การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ปิดประกาศ ณ อาคารต่างๆ ของ วศ. เขียนบทความเผยแพร่อย่างต่อเนื่องบนเว็บไซต์และสื่อสิ่งพิมพ์ วศ. จัดทำเอกสารแผ่นพับ ประกาศโฆษณาลงวารสาร กรมวิทยาศาสตร์บริการ จัดสนทนาประชา วศ. และจัดนิทรรศการเผยแพร่การบริการของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ. ณ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สรุปผลการดำเนินงานของศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ. ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานจนถึงปัจจุบัน

ประเภท / ปริมาณข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ.

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ประชาชนมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ ของรัฐ ตามสิทธิอันชอบธรรมเท่าเทียมกัน ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง จากการติดตามการทำงานของรัฐบาล ก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมสู่ความเป็นประชาธิปไตย

3. เพิ่มทัศนคติที่ดีแก่ประชาชน ที่มีต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการ และหน่วยงานภาครัฐ
4. เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงานราชการ ผู้สนใจข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ. สามารถเยี่ยมชมได้ที่ ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารของราชการ วศ. ชั้น 5 อาคารหอสมุดฯ ในวันและเวลาราชการ

ผู้ใช้บริการสามารถค้นด้วยตนเองได้สะดวก

ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ วศ.
ณ อาคารสำนักหอสมุดฯ (ชั้น 5)

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิทยาศาสตร์บริการ. **หลักฐานอ้างอิงประกอบตัวชี้วัด 5 ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ.** กรุงเทพฯ : กรม, 2551. หน้า 1-70.
- ส่วนราชการโปร่งใส. **ไทยรัฐ. [ออนไลน์].** [อ้างถึงวันที่ 11 กันยายน 2551]. เข้าถึงได้จากอินเทอร์เน็ต <http://www.thairath.co.th>
- สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ. **คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ.** กรุงเทพฯ : สำนักงาน, 2548. หน้า 85-90.